

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી ,સુરત
શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫થી અમલમાં આવનાર સંસ્કૃત વિષયનો
NEP-2020 મુજબ B.A. સેમેસ્ટર -૪નો અભ્યાસક્રમ

પ્રશ્નપત્ર -૮- Disciplinary Specific Course –Major(Core)

Credit -૦૪

કુલ ગુણ - ૫૦

સંસ્કૃત પદ્યસાહિત્ય અને અર્થાવબોધ

કૃતિ - જગન્નાથકૃત ગંગાલહરી તથા અર્થાવબોધ

ઉદ્દેશ : સંસ્કૃત લલિત સાહિત્યમાં વૈદિક સ્તોત્ર પરંપરામાંથી સર્જાયેલ સ્તોત્ર સાહિત્યનો પરિચય કરાવવો.
અભ્યાસક્રમના મુદ્દાઓ : સંસ્કૃત સ્તોત્ર કાવ્ય - ઉદ્ભવ , વિકાસ , કવિ જીવન-કવન-સમય , જગન્નાથની
કવિગત વિશેષતા, દર્પોક્તિઓ , કૃતિ ગત લાક્ષણિકતા , મૂલ્યાંકન વગેરે

Unit -1 કવિ પરિચય, કવિ જીવન-કવન-સમય, સ્તોત્ર કાવ્ય-ઉદ્ભવ, વિકાસ, કૃતિ પરિચય,મૂલ્યાંકન	(૧૨)
Unit -2 ગંગાલહરી	(૧૩)
Unit- 3 ગંગાલહરી	(૧૨)
Unit -4 ગંગાલહરી અને અર્થાવબોધ	(૧૩)

સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

1. સંસ્કૃત સ્તોત્રકાવ્ય ઉદ્ભવ અને વિકાસ - મણીલાલ પ્રજાપતિ
2. સંસ્કૃત સાહિત્યનો પરિચય -ડૉ . એ. ડી.શાસ્ત્રી
3. સંસ્કૃત વ્યાકરણ - શ્રીધર વશિષ્ઠ

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સુરત

NEP -2020 પ્રમાણે B.A. સેમેસ્ટર -૪ રેગ્યુલર સંસ્કૃત વિષયનું પ્રશ્નપત્રનું માળખું

સંસ્કૃત પેપર-૮ Disciplinary Specific Course –Major(Core)

ક્રેડિટ -4

સમય: ૨ કલાક

કુલ ગુણ -૫૦

સંસ્કૃત પદ્યસાહિત્ય અને અર્થાવબોધ

કૃતિ - જગન્નાથકૃત ગઙ્ગાલહરી તથા અર્થાવબોધ

પ્રશ્ન -૧ ટૂંકમાં જવાબ આપો. (૭ માંથી ૫) (યુનિટ ૧ થી ૪)	(૧૦)
પ્રશ્ન-૨ સામાન્ય પ્રશ્ન (યુનિટ ૧ થી ૪)	(૧૪)
અથવા	
પ્રશ્ન-૨ નીચેના પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો.(યુનિટ ૧ થી ૪)	(૧૪)
(અ) ટૂંકનોંધ(એક)	
(બ) ટૂંકનોંધ(એક)	
પ્રશ્ન-૩ સામાન્ય પ્રશ્ન (યુનિટ ૧ થી ૪)	(૧૪)
અથવા	
પ્રશ્ન-૩ નીચેના પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો.(યુનિટ ૧ થી ૪)	(૧૪)
(અ) ટૂંકનોંધ(એક)	
(બ) ટૂંકનોંધ(એક)	
પ્રશ્ન-૪ સામાન્ય પ્રશ્ન (યુનિટ ૧ થી ૪)	(૧૨)
અથવા	
પ્રશ્ન-૪ નીચેના પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો	
(અ) સાનુવાદ સમજાવો (૪ માંથી ૨)(શ્લોક ૧ થી ૪૦માંથી)	(૦૮)
(બ) અર્થાવબોધ (સંસ્કૃત ગદ્યખંડ) (Unit-IV)	(૦૪)

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી ,સુરત
શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫થી અમલમાં આવનાર સંસ્કૃત વિષયનો

NEP-2020 મુજબ B.A. સેમેસ્ટર -૪નો અભ્યાસક્રમ

પ્રશ્નપત્ર -૯ - Disciplinary Specific Course –Major(Core)

Credit -૦૪

કુલ ગુણ - ૫૦

કાવ્યશાસ્ત્રમ્

કૃતિ : ધનન્જય કૃત દશરૂપકમ્ -પ્રથમ પ્રકાશ: (નિયત કારિકા) મમન્ટકૃત કાવ્યપ્રકાશ:

દશમ્ ઉલ્લાસ: - નિયત અલંકારા: , નિયત છન્દા:

ઉદ્દેશ : સંસ્કૃત નાટ્ય સાહિત્ય સાથે સંકળાયેલ વિશિષ્ટ અને આવશ્યક પારિભાષિક સંજ્ઞાઓના પરિચય સાથે નાટકનો અભ્યાસ કરાવવો.

અભ્યાસક્રમના મુદ્દાઓ : ધનન્જયનો પરિચય , નાટ્ય વિષયક પારિભાષિક સંજ્ઞાઓનો પરિચય , કથાનકના પ્રકારો, અર્થ પ્રકૃતિઓ , અવસ્થાઓ, સંધિઓના સંબંધ સાથે સંકળાયેલ વિશેષ બાબતોની નોંધ, અર્થોપક્ષેપકો , પતાકાસ્થાનકનો પરિચય, અલંકારની વ્યાખ્યા, પ્રકારો, નિયત છંદોનો પરિચય, બંધારણ, ઉદાહરણ વગેરે

Unit -1 દશરૂપકમ્ -પ્રથમ પ્રકાશ: કારિકા - ૧ થી ૨૪ ૧૨

Unit -2 દશરૂપકમ્ -પ્રથમ પ્રકાશ: કારિકા - ૫૬ થી ૬૮ ૧૩

Unit -3 કાવ્યપ્રકાશ: ઉલ્લાસ: -૧૦ , (નિયત:) અલંકારા:- નિદર્શના , પ્રતિવસ્તૂપમા,
દ્રશ્યન્ત, દીપક, તુલ્યયોગિતા, વ્યતિરેક, અર્થાન્તરન્યાસ, વ્યાજસ્તુતિ , વ્યાજોક્તિ ૧૨

Unit -4 નિયતછન્દા:-શિખરીણી,મન્દાક્રાન્તા,હરિણી,શાર્દૂલવિક્રીડિત,પૃથ્વી,સ્ત્રગ્ધરા,આર્યા ૧૩

સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

1. History of Alankarshastra - P.V. Kane
2. કાવ્યપ્રકાશ : ગજેન્દ્ર ગડકર
3. કાવ્યપ્રકાશ : ગજેન્દ્ર ગડકર(હિન્દી),પુના પ્રાચ્ય વિદ્યા સંસ્થા.
4. કાવ્યપ્રકાશ : આચાર્ય વિશ્વેશ્વર.
5. બૃહદ પિઙ્ગલ- રામનારાયણ પાઠક.
6. સાહિત્યશાસ્ત્ર બલદેવ ઉપાધ્યાય.
7. દશરૂપકમ્ - (હિન્દી) અવલોકસહિત- ચંદ્રકલા હિન્દી ટીકા - ચૌખમ્બા પ્રકાશન, દ્વિતીય સંસ્કરણ - વિક્રમ સંવત -૨૦૧૯
8. કાવ્ય કલ્પલતાવૃત્તિ - અમરચંદ્ર યતિ

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સુરત
 NEP -2020 પ્રમાણે B.A. સેમેસ્ટર -૪ રેગ્યુલર સંસ્કૃત વિષયનું પ્રશ્નપત્રનું માળખું
 પ્રશ્નપત્ર -૯ - Disciplinary Specific Course –Major(Core) ક્રેડિટ -4
 સમય: ૨ કલાક કુલ ગુણ -૫૦

કાવ્યશાસ્ત્રમ્

**કૃતિ : ધનન્જય કૃત દશરૂપકમ્ -પ્રથમ પ્રકાશ: (નિયત કારિકા) મમમ્તકૃત કાવ્યપ્રકાશ:
 દશમ્ ઉલ્લાસ: - નિયત અલંકારા: , નિયત છન્દા:**

પ્રશ્ન -૧ ટૂંકમાં જવાબ આપો. (૭ માંથી ૫) (યુનિટ ૧ થી ૪)	(૧૦)
પ્રશ્ન-૨ સામાન્ય પ્રશ્ન (યુનિટ ૧ થી ૨)	(૧૪)
અથવા	
પ્રશ્ન-૨ નીચેના પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો.(યુનિટ ૩)	
(અ) અલંકાર લક્ષણ તથા ઉદાહરણ સહિત સમજાવો(૨માંથી૧)(Unit-III)	(૦૪)
(બ) સામ્ય-ભેદ ચર્યો (૨માંથી૧) (Unit-3)	(૦૬)
(ક) અલંકાર ઓળખી સમજાવો (૨માંથી૧) (Unit-3)	(૦૪)
પ્રશ્ન-૩ સામાન્ય પ્રશ્ન (યુનિટ ૧ અને ૨)	(૧૪)
અથવા	
પ્રશ્ન-૩ નીચેના પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો.(યુનિટ ૧ અને ૨)	(૧૪)
(અ) ટૂંકનોંધ(એક)	
(બ) ટૂંકનોંધ(એક)	
પ્રશ્ન-૪ સામાન્ય પ્રશ્ન (યુનિટ ૧ અને ૨)	(૧૨)
અથવા	
પ્રશ્ન-૪ નીચેના પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો	
(અ) કારિકા સમજાવો (૪ માંથી ૨) (Unit-૧)	(૦૮)
(બ) છંદ બંધારણ તથા ઉદાહરણ સહિત સમજાવો(૨માંથી૧)(Unit-૪)	(૦૪)

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી ,સુરત
શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫થી અમલમાં આવનાર સંસ્કૃત વિષયનો
NEP-2020 મુજબ B.A. સેમેસ્ટર -૪નો અભ્યાસક્રમ

પ્રશ્નપત્ર -૧૦ - Disciplinary Specific Course –Major(Core)

Credit -૦૪

કુલ ગુણ - ૫૦

વૈદિકવાङ्ગમય

કૃતિ : યજુર્વેદ: અધ્યાય ૨૫ના નિયત મંત્રો , અધ્યાય ૩૪ ના નિયત મંત્રો, ઈશાવાસ્યોપનિષદ્
ઉદ્દેશ : માનવ જીવન વ્યવહારમાં ઉપયોગી યજુર્વેદ, તત્કાલીન સમાજ-દર્શન દ્વારા આધુનિક
કાળમાં પણ વેદોનો અભ્યાસ આવશ્યક છે અને ઉપનિષદોનો જ્ઞાન વારસો પણ જીવનનું
ઉપાદેય અંગ બની રહે તે બતાવવું .

અભ્યાસક્રમના મુદ્દાઓ : યજુર્વેદનો પરિચય, નિયત મંત્રોનું તત્ત્વજ્ઞાન, પરમેશ્વરની પ્રાર્થના,
યજ્ઞની પ્રશંસા, સૃષ્ટિના પદાર્થોના ગુણોનું વર્ણન, ધર્મની વિચારણા વગેરે, ઉપનિષદનો અર્થ,
ઈશાવાસ્યોપનિષદનું તત્ત્વજ્ઞાન.

Unit -1 યજુર્વેદ: અધ્યાય ૨૫ - મન્ત્ર ૧૦ ત: મન્ત્ર ૨૩ પર્યન્તમ્ (૧૨)

Unit -2 યજુર્વેદ:અધ્યાય ૩૪-(મન્ત્ર ૧ત: મન્ત્ર ૬પર્યન્તમ્)તન્મે મન: શિવસङ्કલ્પમસ્તુ। (૧૩)

Unit -3 ઈશાવાસ્યોપનિષદ્ (૧૨)

Unit -4 ઈશાવાસ્યોપનિષદ્ (૧૩)

સંદર્ભસૂચિ:

1. ઋક્ સૂક્ત વૈજયન્તી - HD . Velankar , Bombay , 1972
2. યજુર્વેદ સંહિતા - સાતવલેકર
3. યજુર્વેદ સંહિતા-વિધિ -ભાષા -ભાષ્ય -આ. વિષ્ણુદેવ પંડિત, વેદ પ્રકાશન સમિતિ, અમદાવાદ
4. Thirteen Principle Upnisads – રાધાકૃષ્ણન્
5. વૈદિક સાહિત્ય ઔર સંસ્કૃતિ - બલદેવ ઉપાધ્યાય
6. શુક્લ યજુર્વેદ સંહિતા-(તત્ત્વબોધિની હિન્દી વ્યાખ્યા સહિત)પણ્ડિત રામકૃષ્ણ શાસ્ત્રી
7. યજુર્વેદ મૂલ-મન્ત્ર ભાવાર્થ, વૈદિકવાङ्ગમય પ્રકાશનવાનપ્રસ્થસાધક આશ્રમ, આર્યવન, રોજડ , ગુજરાત
- 8 વૈદિકવાङ्ગમય -સંપાદક-ડૉ. નયનાબેન નાયક, ડૉ.ભાવનાબેન ચાંપાનેરી, ન્યુ પોપ્યુલર પ્રકાશન,સુરત

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સુરત

NEP -2020 પ્રમાણે B.A. સેમેસ્ટર -૪ રેગ્યુલર સંસ્કૃત વિષયનું પ્રશ્નપત્રનું માળખું

પ્રશ્નપત્ર ૧૦ - Disciplinary Specific Course –Major(Core)

ક્રેડિટ -4

સમય: ૨ કલાક

કુલ ગુણ -૫૦

વૈદિકવાङ्गमय

કૃતિ :યજુર્વેદ: અધ્યાય ૨૫ ના નિયત મંત્રો,અધ્યાય ૩૪ ના નિયત મંત્રો, ઈશાવાસ્યોપનિષદ્

પ્રશ્ન -૧ ટૂંકમાં જવાબ આપો. (૭ માંથી ૫) (યુનિટ ૧ થી ૪) (૧૦)

પ્રશ્ન-૨ સામાન્ય પ્રશ્ન (યુનિટ ૧ થી ૪) (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૨ નીચેના પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો.(યુનિટ ૧ થી ૪)

(અ) મંત્રો સાનુવાદ સમજાવો (૨ માંથી ૧) (Unit-૧ અને ૨) (૦૬)

(બ) મંત્રો સાનુવાદ સમજાવો (૪ માંથી ૨) (Unit-૩ અને ૪) (૦૮)

પ્રશ્ન-૩ સામાન્ય પ્રશ્ન (યુનિટ ૧ થી ૪) (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૩ નીચેના પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો.(યુનિટ ૧ થી ૪) (૧૪)

(અ) ટૂંકનોંધ(એક)

(બ) ટૂંકનોંધ(એક)

પ્રશ્ન-૪ સામાન્ય પ્રશ્ન (યુનિટ ૧ થી ૪) (૧૨)

અથવા

પ્રશ્ન-૪ નીચેના પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો(યુનિટ ૧ થી ૪) (૧૨)

(અ) ટૂંકનોંધ(એક)

(બ) ટૂંકનોંધ(એક)